

GIFT Opšti principi fiskalne transparentnosti, participacije i odgovornosti

Juan Pablo GUERRERO
guerrero@fiscaltransparency.net

Maj 2014.

Pregled

2

- Šta je GIFT?
- Zašto novi skup principa o fiskalnoj transparentnosti?
- Opšti principi
- Gift Agenda za period 2014-2016. godine

Izazovi fiskalne transparentnosti

3

- *Budžetska transparentnost se poboljšava u mnogim zemljama; ali je tempo neujednačen i spor*
- *Izazov je složen i širok: potreban je veliki broj različitih zainteresovanih strana da bi se odgovorilo na njega*
- *Jedan broj normi i ocena fiskalne transparentnosti uspostavljaju različite standarde i zanemaruju bitna pitanja (participaciju/provere i ravnoteže)*

Zašto je uspostavljen GIFT?

4

- *Da bi se ubrzao tempo unapređenja fiskalne transparentnosti u svetu*
- *Da se poveže veliki broj različitih zainteresovanih strana*
- *Da se unaprede globalne norme/dobre prakse fiskalne transparentnosti i usaglase opšti principi kako bi se poslala jasnija poruka i ponudili bolji principi dobre prakse*

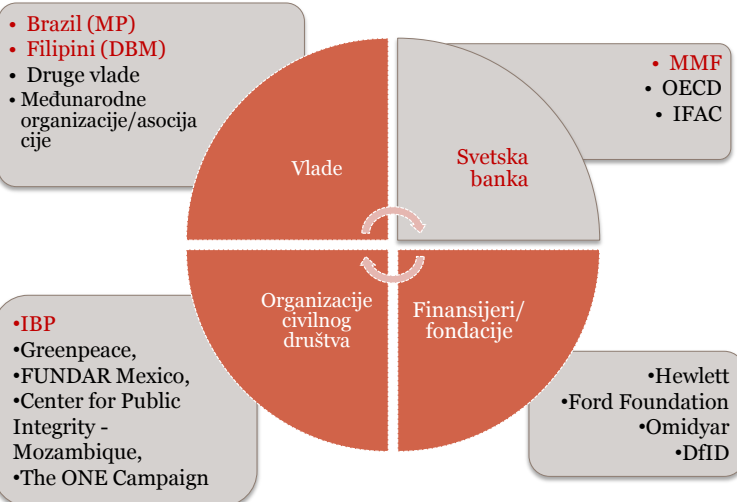
GIFT (predlog) Vrednosti

5

Ova akciona mreža koja okuplja više zainteresovanih strana će doprineti uvođenju značajnih unapređenja u fiskalnu transparentnost i angažovanje javnosti u svetu, razvojem podsticaja, normi, tehničke pomoći i novih tehnologija.

Upravitelji GIFT-a

GLOBAL INITIATIVE FOR FISCAL TRANSPARENCY

6 Crvenim slovima su označeni glavni upravitelji

Rezultati Gift-a u periodu 2011-2013

7

- Razvoj globalnih normi – opšti principi, istraživanje o učestvovanju javnosti
- Definisane globalne političke agende – UNGA Rezolucija, G20, OECD
- Norme koherentnosti – promovisanje konvergencije između MMF kodeksa, PEFA, OBI, OECD opštih principa upravljanja budžetom
- Otvoreno partnerstvo vlada – GIFT radna grupa o fiskalnoj otvorenosti (transparentnosti)

Zašto novi skup principa fiskalne transparentnosti?

8

- Rastući broj standarda i normi
- Cilj da se okupe autori i unapredi koherentnost, sveobuhvatnost i usklađenost postojećih normi i standarda
- Identifikovanje jazova i preklapanja (posle globalne finansijske krize, novi naglasak na uključivanje javnosti)
- Nacrt su usvojili Upravitelji GIFT-a, a podržala ga je Generalna skupština UN u decembru 2012. godine

Opšti principi

9

- 10 je magični broj
- Preambula, plus 2 dela:
 - Pristup fiskalnim informacijama (principi 1-4)
 - Upravljanje fiskalnom politikom (principi 5-10)
- Uokvireni sa dva 'nova' principima o pravima:
 - Pravo javnosti na pristup fiskalnim informacijama (iz ICCPR član 19)
 - Pravo na direktno učestvovanje u izradi i implementaciji fiskalne politike (proističe iz člana 25 ICCPR)

Pristup fiskalnim informacijama

10

- P1: Svako ima pravo da zatraži, dobije i deli informacije o finansijskim politikama. Nacionalni pravni sistemi bi trebalo da uspostave jasnu pretpostavku obaveze javne dostupnosti fiskalnih informacija, bez diskriminacije. Izuzeci bi trebalo, po prirodi, da budu ograničeni, da budu jasno navedeni u zakonskom okviru, te da su predmet preispitivanja posredstvom racionalnih, nezavisnih i pravovremenih mehanizama pregleda.

Pristup fiskalnim informacijama

11

- P2: Vlade bi trebalo da objavljuju jasne i merljive ciljeve agregatne fiskalne politike, redovno podnose izveštaje o ostvarivanju ovih ciljeva i objašnjavaju odstupanja od planova.
- P3: Prezentacija visoko kvalitetnih finansijskih i nefinansijskih informacija o prošlim, sadašnjim i projektovanim fiskalnim aktivnostima, učincima, fiskalnim rizicima, imovini i obavezama.
- P4: Vlade bi trebalo da saopštavaju ciljeve kojima teže i rezultate koje ostvaruju u okviru sredstava koja su im poverena, te da teže tome da vrše ocenu i obelodanjuju očekivane i ostvarene društvene, ekonomske i ekološke krajnje rezultate (ishode).

Upravljanje fiskalnom politikom

12

- P5: Sve transakcije bi trebalo da imaju svoju osnovu u zakonu.
- P6: Vladin sektor bi trebalo da bude jasno definisan, a finansijski odnosi sa privatnim sektorom obelodanjeni, da se odvijaju otvoreno i u skladu sa jasnim pravilima i procedurama.
- P 7: Uloge i nadležnosti za fiskalne aktivnosti bi trebalo da budu jasno razgraničene između zakonodavnih, izvršnih i sudskih organa vlasti, između nacionalnog i svakog subnacionalnog nivoa vlasti, između vlade i ostatka javnog sektora i unutar vladinog sektora.

Upravljanje fiskalnom politikom

13

- P 8: Ni jedan državni prihod ne bi trebalo da bude naplaćen, a rashod izvršen ili za njega preuzeta obaveza bez prethodnog odobrenja zakonodavnih organa. Zakonodavni organi bi trebalo da imaju ovlašćenja, resurse i informacije koje su im neophodne za učinkovitu kontrolu izvršnih organa u oblasti korišćenja javnih sredstava.
- P9: Vrhovnoj revizorskoj instituciji bi trebalo da zakonom bude zagantovana nezavisnost od izvršne vlasti, kao i mandat, pristup informacijama i odgovarajući resursi za obavljanje revizija i podnošenje izveštaja javnosti o naplatama prihoda i obavezama prezetim na teret javnih sredstava. Ona bi trebalo da radi na nezavistan, odgovoran i transparentan način.

Direktno učestvovanje javnosti

14

P 10: Građani i drugi nedržavni akteri bi trebalo da imaju pravo i učinkovite mogućnosti za direktno učestvovanje u javnim debatama o izradi i sprovođenju fiskalnih politika.

Prošireni opšti principi

15

- Namera je da podrže širenje i primenu Principa (Vodič, ne Priručnik)
- Za svaki princip objašnjavaju:
 - Zašto je važan
 - Definicije ključnih pojmova
 - Poreklo
 - Kako se reflektuju u postojećim normamam i standardima
 - Primeri iz odabranih zemalja
 - Izvori daljih informacija i smernice

GIFT Agenda za period 2014-16. godine

16

- Okvir i akcioni plan zaa jačanje podsticaja i širenje dobre prakse (Radna grupa za fiskalnu otvorenost Otvorenog vladinog partnerstva; privatni sektor; pomoć)
- Razvoj normi i dobrih praski: učestvovanje; zakonodavni nadzor; sprovođenje javnih usluga; ekološki efekti (uticaji)
- Istraživanje o uzrocima i uticajima fiskalne transparentnosti: da se bolje razume kako i zašto bi zemlje usvojile ove standarde.
- Proširiti i produbiti članstvo u GIFT-u (Vlade, INTOSAI, IPU, privatni sektor, itd.)

OVP: Radna grupa za fiskalnu transparentnost

17

- Regionalni sastanci u maju i junu
- Analiza dokumenata OVP:
 - Nezavisno praćenje izveštaja o 8 zemalja iz grupe 1 (zemlje osnivači)
 - Nezavisno praćenje izveštaja o [36] zemalja iz grupe 2
 - Drugi nacionalni akcioni plan za zemlje iz grupe 1
 - Nacrt nacionalnih akcionih planova za zemlje iz grupa 2-4
- Analiza preuzetih obaveza iz oblasti fiskalne transparentnosti po zemlji i regionu:
 - Relevantnost
 - Ambicija
 - Implementacija
- Promovisanje diskusije između kolega, učenja, interakcije između vlade i organizacija civilnog društva
- Podsticanje ambicioznijih planova i implementacije
- Pružiti podršku onima koji daju dobre rezultate, pokrenuti one koji kasne npr. Hrvatska (dobri rezultati); nordijska trka ka dnu

Reference

18

- UNGA Rezolucija o fiskalnoj transparentnosti, učestvovanju i odgovornosti:
- Prošireni opšti principi :
<http://fiscaltransparency.net/2013/07/expanded-high-level-principles-on-fiscal-transparency/>
- GIFT inventar globalnih normi: Izveštaji o Fazi I i Fazi II: <http://fiscaltransparency.net/working-groups/advancing-global-norms/>
- Izveštaj o jačanju podsticaja za fiskalnu transparentnost:
<http://fiscaltransparency.net/category/gift-documents/>

Gift Finansiranje/nenovčani resursi

19

Međunarodno budžetsko partnerstvo

Svetska banka

Međunarodni monetarni fond

Vlada Brazila

Hewlett Fondacija

Omidyar Mreža

Metanoia Fond

WORLD BANK GROUP

GLOBAL
INITIATIVE FOR
**FISCAL
TRANSPARENCY**

